

4. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018р. № 2275-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. №13. Ст.69.
5. Гарагонич О. 10 пасток Закону про ТОВ. URL.: <https://blog.liga.net/user/ogaragonych/article/10-pastok-zakonu-pro-tov>
6. Фомін А. Нове законодавство: зміни в регулювання товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю. URL.: <https://barristers.org.ua/news/nove-zakonodavstvo-zminy-v-regulyuvanni-tovarystv-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyuu-ta-tovarystv-z-dodatkovoyu-vidpovidalnistyuu/>
7. Дерев'янка І. Закон про ТОВ: що змінилося і навіщо? URL.: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/korporativne-pravo-ma/zakon-pro-tov-shcho-zminilosya-i-navishcho.html>
8. Про внесення змін до Господарського кодексу України щодо усунення правових колізій у вимогах до статуту товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю» (законопроект №3497): Закон України від 03.02. 2021р. URL.: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/202665.html>
9. Деякі питання дерегуляції господарської діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 27.03. 2019р. № 367. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2019-n#Text>

УДК 347.44(477)

Бус К. І.

аспірант 1-го року навчання
кафедри цивільного права і процесу
Західноукраїнського національного
університету

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНВАЛІДАЦІЇ НЕДІЙСНИХ ПРАВОЧИНІВ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

В умовах рекодифікації цивільного законодавства неабиякого значення набуває необхідність проведення комплексного аналізу існуючого цивільного законодавства України та визначення сфер приватноправових відносин, які потребують приведення у відповідність із світовими тенденціями розвитку приватного права [1]. У зв'язку з цим актуального значення набуває інститут конвалідації недійсних правочинів (з італ. «convalida» – підтвердження).

До питання конвалідації недійсних правочинів у цивільному праві України зверталися такі вчені та науковці, як Боброва Д. В., Дзера О. В., Довгерт А. С., Коструба А. В., Крат В. І., Кучер В. О., Погребняк О. С., Спасибо-Фатєєва І. В. та інші.

Поняття «конвалідація недійсного правочину» застосовується при здійсненні захисту цивільних прав та інтересів, коли мова йде про механізм надання юридичної сили з моменту укладення правочину, що втратив свою юридичну силу. Іншими словами, конвалідація недійсного правочину – це надання юридичної сили недійсному правочину, з моменту його укладення [6, 140].

Правова природа інституту конвалідації недійсних правочинів у вітчизняному цивільному праві бере свій початок з прийняття Цивільного кодексу УРСР (1963 р.) та Цивільного кодексу України (2003 р.). При цьому чинний ЦК України, за визначенням професора, члена-кореспондента АПрН України А. С. Довгерта, має характер моністично кодифікованого акту у сфері приватного права [4, 4]. На відміну від Цивільного кодексу УРСР 1963 року, який передбачав конвалідацію недійсних договорів у призмі нотаріального посвідчення, Цивільний кодекс України 2003 року підніс на якісно новий рівень дане питання, надаючи можливість суду відновити юридичну силу недійсного правочину, зважаючи на суб'єктний склад правовідносин, зміст правочину та його форму.

Неабияке місце при зверненні до інституту конвалідації недійсних правочинів має воля суб'єкта правовідносин ініціювати «підтвердження» недійсного правочину у судовому порядку, позаяк у протилежному випадку зміст правовідносин втратить свою юридичну силу щодо учасників таких правовідносин.

У наведеному вище контексті основними умовами застосування інституту конвалідації недійсних правочинів у цивільному праві України є юридичний факт укладення правочину учасниками цивільних правовідносин, факт визнання недійсним такого правочину, волевиявлення учасників відновити дію правочину з моменту його укладення, вважаючи, що права та охоронювані законом інтереси потребують захисту. Така правова природа інтерпретує поняття «конвалідації недійсних правочинів» крізь призму національних та міжнародних механізмів способів захисту цивільних прав розкриває сутнісний зміст вказаного інституту.

Як сформульовано в постанові Великої Палати Верховного Суду від 5 вересня 2019 року у справі № 638/2304/17 (провадження № 61-2417сво19), недійсність договору як приватноправова категорія покликана не допускати або присікати порушення цивільних прав та інтересів або ж їх відновлювати. По суті ініціювання спору про недійсність договору не для захисту цивільних прав та інтересів недопустиме [2]. Виходячи з такого тлумачення, слід вважати, що саме конвалідація недійсного правочину, як механізм захисту, покликана захищати від порушення цивільних прав та інтересів, за умови дотримання умови щодо допустимості суб'єктного складу правовідносин, волевиявлення змісту правочину, його форми, та це не призведе до будь-яких порушень стосовно інших учасників цивільних правовідносин.

Варто відзначити також те, що після використання всіх національних засобів правового захисту суб'єктам договірних правовідносин кореспондоване право звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи відповідних органів міжнародних організацій, членом або

учасником яких є Україна, як от до Європейського Суду з прав людини, який діє у відповідності до Конвенції про захист прав і основних свобод людини (Рим, 4 листопада 1950 року) [6, 24].

Отже, інститут конвалідації недійсних правочинів посідає вагоме місце серед механізмів захисту цивільних прав та інтересів учасників цивільних правовідносин. Тому в умовах рекодифікації цивільного законодавства України поняття конвалідації недійсних правочинів потребує теоретичного осмислення та законодавчого закріплення з метою його подальшого практичного застосування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Про утворення робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 31.03. 2021)*
2. *Суддя КЦС ВС Василь Крат розповів на вебінарі про практику Верховного Суду щодо визнання правочинів недійсними. Верховний суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/970197/> (дата звернення: 31.03. 2021).*
3. *Конституція України: Основний закон України від 28 червня 1996 р. зі змінами: станом на 01. 01. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text/> (дата звернення: 31.03. 2021).*
4. *Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. зі змінами: станом на 01. 01. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 31.03. 2021).*
5. *Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. За заг. ред. Я. М. Шевченко. Київ. Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. 704 с.*
6. *Погребняк О. С. До питання про конвалідацію нікчемних правочинів. Наше право. 2015. № 3. С. 140-144.*

УДК 347.462

Бутрин-Бока Н. С.

к.ю.н., доцент кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету

ЩОДО ПИТАННЯ ДОВІРЕНОСТІ ТА ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ: ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Дискусійним вважаємо питання щодо співвідношення між довіреністю і договором доручення. Деякі учені наголошують, що «...довіреність і договір